

Charles Meynier - **Clio, múza historie** (1800)

Autorka: Clotilde Vennerová

Pět bodů proti dějinnému pesimismu („vše je ztraceno“)

Dominique Venner a historie

O historii se Dominique zajímal z více důvodů. Měl, jak vysvětluji ve své knize (*à la rencontre d'un cœur rebelle*), tři životy: první, v němž byl politickým aktivistou, druhý, rozjímavější, který nazývám lesním útočištěm, a třetí, v němž byl historikem, jak ho známe. Studium historie nabylo pro něj plně na významu v momentě, kdy skončil s politikou, tedy na konci jeho prvního života. Opravdu to zakoušel jako smrt svého druhu. Aby tuto zkoušku překonal, odešel na venkov, založil rodinu a tak patnáct let tam zasvětil psaní knih o historii zbraní, přitom ale metodicky a intenzivně četl především historické práce. Během všech těch let si nikdy nepřestal klást otázku „co dělat?“, „co předávat?“ A odpovědi našel právě ve studiu dějin. Historie je, když ji zkoumáme aktivním myšlením, nevyčerpatelným zdrojem úvah. Přistupoval k ní jako myslitel, ne jako učenec ulpívající na nepodstatných detailech. Je to právě studium historie, co mu umožnilo pochopit krizi smyslu civilizace, kterou evropské národy procházejí. A pak na tuto krizi smyslu v četných historických dílech, mám na mysli

zejména dvě knihy: *Historie et Traditions des européens* a *Le Samouraï d'Occident*, nikdy nepřestal odpovídat.

Myslet s historií

Studiem historie a rozjímáním nad ní Dominique dospěl k myšlence, že dějiny jsou nepředvídatelné, což odpovídá intuici **Giorgia Locchiho**, že jsou otevřené. Je zajímavé, že oba došli ke stejným závěrům, ale dvěma naprosto odlišnými cestami. Dominique byl v mládí aktivistou, prošel vězněním, pak se stal uznávaným historikem a nikdy nepřestal zkoumat události, které zvrátily běh dějin (*Histoire du terrorisme; Imprévu dans l'histoire*). Velice dobře si byl vědom role aktivních menšin v politických převratech (Leninův portrét v *Imprévu!*). Stejně jako Locchi uvěřil, že dějiny dělají lidé a ne nějaká prozřetelnost.

Říkával mi, že analyzovat události, když už se stanou (např. pád Berlínské zdi), je snadné, ale předvídat je lze málokdy. Jenže namísto toho, aby se kvůli tomu stal pesimistou, stal se svým způsobem optimistou, ne ve smyslu blaženého optimismu, ale ve smyslu, že nikdy nic není definitivní [„vše plyne“]. Uzavřená, zdánlivě bezvýchodná situace, se kdykoli může změnit. Což znamená, že si nikdy nesmíme zoufat, neboť i ty nejtragičtější stavy podléhají vývoji. V roce 1970 si nikdo nedokázal představit pád sovětské moci. V roce 1913 nikdo nepředvídal evropský požár, který vzplane v roce 1914, což Dominique velice dobře analyzuje v knížce **Le Siècle de 1914**. Absolutní pesimismus i blažený optimismus jsou stejně hloupé, neboť nikdy nic není definitivní [vskutku dvojsečné!], ať už dobré [bílá rasa], nebo špatné [ovšem, míšení ras je od určitého stupně nevratné]. Neustálé bědování a požitkářský pesimismus ho na nejvyšší míru rozčilovaly. Přitom v jistém pravicovém milieu pravidelně natrefíme na obojí. Bojoval proti tomuto stavu myslí po celý život. Byl toho názoru, že tyto postoje jsou často pláštíkem nějaké formy lenosti a zbabělosti.

Když říkám, že Dominique byl optimista, neodporuje to tomu, jak moc si byl vědom tragiky dějin. Kdybych měla definovat jeho pojetí historie, řekla bych, že bylo tragicko-optimistické, což zní trochu jako protimluv, ale jeho myšlení to vystihuje dobře. Jen mi řekněte, jak být při studiu dějin optimistou, když je to jeden setrvalý sled hrůz? Jisté je, že v průběhu dějin lidé a národy procházejí zkouškami, které je mohou zničit, ale tytéž dějiny zároveň zůstávají stále otevřené, nikdy nejsou pevně dané, dějiny dělají lidé, mají ten význam, jaký my jim dáváme. Proto Dominique na konci **Le Choc de l'histoire** píše:

„Co se týče Evropanů, podle mě vše ukazuje na to, že v budoucnu budou nuceni čelit nesmírným výzvám a děsivým pohromám a nejde jen o imigraci. V těchto zkouškách dostanou příležitost obrodit a znovu najít sami sebe.“

„Věřím ve zvláštní vlastnosti Evropanů, které momentálně spí. Věřím v jejich činnou individualitu, v jejich vynalézavost a v probuzení jejich síly.“

„Probuzení přijde. Kdy? To nevím. Ale nepochybuji, že nastane.“

Nepředvídatelné v dějinách

Dominique pečlivě četl Marxe, Spenglera i Evolu, našel u nich zajímavé myšlenky, avšak jeho myšlení bylo jakékoli podobě teleologie dějin velice vzdálené, v tom byl velmi blízký Giorgiovi Locchimu. Nedomníval se, že **dějiny** mají smysl [zákonitě vpřed ke komunistickému ráji!] nebo že se řídí [morfologicko-organickými či „magickými“] cykly, věřil, že dějiny vytvářejí lidé. V *Le Choc de l'Historie* píše: „Zato smím kritizovat teorie, které byly módní v době Marxe nebo Spenglera. Každá svým způsobem popírala svobodu člověka rozhodovat o svém osudu.“ [Venner o svém osudu opravdu **svobodně rozhodl** – v individuální rovině; o osudu Evropy však rozhodují úplně jiní lidé, také mimo kontinent – a zatím dosti předvídatelně...]

Rozdíl v přístupech

Dominiqueův přístup je mnohem méně abstraktní a filosofický než ten Giorgia Locchiho. V mnoha knihách Dominique představuje výjimečné muže a ženy. Tyto portréty měly více funkcí. Tou první bylo události konkretizovat. Do knihy věnované Jüngerovi (***Un autre destin européen***), napsal dlouhý portrét Stauffenberga. Myslím, že evokací důstojníkovy života nám zvnitřku umožňuje porozumět odporu části německé aristokracie k Hitlerovi. V jeho knihách je rovněž mnoho portrétů žen, které podle mě mají pedagogickou úlohu coby „exemplární“ postavy v latinském smyslu slova, ve smyslu Plútarcha a jeho *Životopisů slavných Řeků a Římanů*. Ukazuje nám jimi, mám na mysli Catherine de la Guette a Madame Lafayette z ***Historie et Traditions des européens***, a také portréty Penelopy a Heleny v ***Le Samouraï d'Occident***, jaké to je být Evropankou.

Co nám historie může dát

Domnívám se, že v dnešní temné a dekadentní době potřebujeme vzory, kterých bychom se měli držet, a tyto evokace historických osobností mohou být velkým zdrojem inspirace. Vyprávějí nám, jak naši předkové milovali, trpěli a zdolávali dějinné tragédie.

Filosofická reflexe je nezbytná, aby nás intelektuálně vyzbrojila, proto je práce Giorgia Locchiho tak vzácná a důležitá, ale myslím, že v představitivosti se také musíme promítnout do života našich předků. Řekla bych tedy, že Giorgio Locchi a **Dominique Venner** jsou dva vzájemně se doplňující autoři, o něž se můžeme, řečeno s Dominiquem, opřít v „boji s tím, co nás popírá“.

Poznámka DP:

Jakožto deklarovaná „studijní skupina“ rovnou připojujeme odlišnou perspektivu z pozice školy Tradice, která by v uvedeném nevyhnutelně identifikovala: Romantické titánství coby „heroický konstruktivismus“ (Nietzsche, Benn, Jünger), pojetí dějin coby „říše výhradně lidské vůle“, tedy postavení člověka jako činitele a míry všeho dějinného dění bez jakéhokoli zásahu vyšších mocí, „shůry“ (v realitu člověka přesahujícího vnějšího se tu zkrátka nevěří). Na pozadí tohoto druhu antropocentrismu („božský“ je jen člověk, který překonal sám sebe: *nadčlověk*) se pak rýsují takřka všechny hybné síly, -ismy, které bílou rasu dovedly až k

našemu dnešku: nominalismus, ateismus, relativismus, evolucionismus, pozitivismus, empirismus, instrumentalismus (také myšlení, které např. zjištění indoeuropeistiky používá jako svého času Maurras katolictví čili jako pouhý souhrn hodnot scelujících lidské skupiny, viz J. Haudry), scientismus, technicismus, utilitarismus, pragmatismus – to vše založené na „svobodném myšlení“ neboli „volné myšlence“, což není nic jiného než „osnova osvícenecké mentální anarchie a materialisticko-ateistického revolučního teroru“.

Úvaha Clotilde Vennerové **Giorgio Locchi et Dominique Venner, penseurs de l'histoire** vyšla na stránkách Euro-Synergies 14. prosince 2023.